

14 slovenských medailérov na medzinárodnej výstave súčasného medailérskeho umenia FIDEM Mnichov 2025

Ľuba Belohradská
kunsthistorička

Združenie medailérov Slovenska prechádza zložitým obdobím. V roku svojho vzniku, v roku 1990 malo 60 členov, na prelome tisícročí malo 40 členov a v súčasnosti má 30 členov. Z nich sú len dvaja štyridsiatnici, väčšina má viac ako 60 rokov. Od roku 1990 tri umelecké vysoké školy neponúkajú štúdium reliéfnej a medailovej tvorby. Dôsledkom je demografický kolaps. Zlým signálom je aj zatvorenie Strednej umelecko-priemyselnej školy v Kremnici, kde sa pripravovali aj budúci odborníci umeleckého ateliéru miestnej mincovne. Do anonymných súťaží Národnej banky Slovenska na obehové a pamätné mince sa čoraz častejšie hlásia zahraniční umelci a schopní amatéri.

Štyria zo štrnástich vystavovateľov, členov ZMS, reprezentujúcich na FIDEM 2025 v Mnichove Slovensko, si vybrali razenú medailu. **Milan Lukáč** vytvoril portrét bratislavského rodáka, skladateľa J. N. Hummela na medaile určenej pre víťazov rovnomennej klavírnej súťaže, **Štefan Novotný** vytvoril portrét na počesť osemdesiatych narodenín majstra medailí a malých plastík Mariána Polonského, **Branislav Ronai** pamätnú medailu k stému výročiu návštevy prezidenta T. G. Masaryka v kremnickej mincovni. **Marián Polonský** vytvoril poetickú apoteózu k stému výročiu Zboru slovenských učiteľov.

Eva Harmadyová reagovala na kongresovú výzvu *Naše mýty, naše korene* osadenou plaketa Kikimor, ktorý v staroslovanskej mytológii a aj dnes predstavuje temnú entitu škodiacu ľuďom a ktorej moc závisí od šírenia lži, strachu a nenávisť. **Mária Poldaufová** stvárnila kremnický mýtus: Prijemné prekvapenie – rozprávkovú scénu z banskej šachty. Dobří duchovia a škriatkovia pomáhajú baníkovi hľadať zlato. **Ivan Řehák** premenil mytologický príbeh Únos Európy na pozíciu morálnej degradácie hodnôt a identity. Vizualizáciu dosiahol prostredníctvom zoskupenia rôznorodých civilizačných relikvií. **Imrich Svitana** s medailou Votrec – Dobyvateľ komentuje aktuálne geopolitické udalosti vo východnej Európe so symbolikou divého zvieraťa a ľudských obydlí v plameňoch v pozadí.

Ďalšie medaily a plaketa vyjadrujú podprahové poslanstvo dramatického nepokoja: nový člen združenia **Daniel Brunovský** v medaile Terra, **Alojz Drahoš** zakódoval sugestívne tajomstvo do odliatej a brúsenej sklenenej medaily Stopa pod oblakmi. **Gabriela Gáspárová-Illéšová** vyjadrila drámu plaketa Oslobodenie 025 II. **Peter Bukovský** v portréte miestneho kultúrneho pracovníka, **Rozália Darázsová** v medaile Meditácia a **Peter Durbák** v plakete Spomienka na školskú tabuľu boli inšpirovaní pozitívnymi skúsenosťami.

FIDEM XXXVIII MNÍCHOV 2025
Kongres 15. októbra 2025 – 19. októbra 2025
Svetová výstava medailí 15. októbra 2025 - 31. januára 2026

BRUNOVSKÝ Daniel

TERRA

Ø 90 mm, liaty bronz, 2025

Z cyklu Živly (Voda, Oheň, Zem)

BUKOVSKÝ Peter

J. GAŠPARÍK LEŠTINSKÝ

Ø 150 mm, liaty bronz, 2020

Medaila je venovaná Jozefovi Gašparíkovi-Leštinskému (1861 – 1931), významnej osobnosti kultúrneho života mesta Martin, kníhtlačiarovi, kníhkupcovi a nakladateľovi dobovej tlače, organizátorovi ochotníckeho divadla.

DARÁZSOVÁ Rozália

MEDITÁCIA

Ø 112 mm, liaty bronz, 2023

Zamyslený anjel. Tak ako hore, tak aj dole. Tak ako v minulosti, tak aj dnes potrebujeme najskôr upokojenie mysle na ceste hľadania zmyslu a vnútornej rovnováhy.

DRAHOŠ Alojz

STOPA POD OBLAKMI

13 x Ø 145 mm, liate sklo, 2025

Pre sklenený objekt bolo použité optické krištáľové bezolovnaté a brúsené sklo. Pod mrakmi je celý svet, teda všetko, čo sa deje a je na našej planéte. Živá a neživá príroda a tiež stopa, ktorú tu človek vytvoril a zanechal. Naše činy do značnej miery nie sú v súlade s prírodou, skôr naopak. Ľudstvo by sa malo spamätať, aby zanechalo pozitívnu stopu pre budúce generácie a odovzdalo im životaschopnú planétu.

DURBÁK Peter

SPOMIENKA NA ŠKOLSKÚ TABUĽU II

30 x 132 x 115 mm, liaty bronz, 2025

Táto medaila je venovaná môjmu profesorovi Karolovi Ondreičkovi, akademickému maliarovi, ktorý bol výnimočný človek, pedagóg a slovenský grafik. Medaila má predstavovať spomienky, ktoré vychádzajú z hĺbky duše, preto je postava ženy v negatíve a vpravo na klasickej školskej tabuli je fragment grafického motívu.

GÁSPÁROVÁ-ILLÉŠOVÁ Gabriela

VYSLOBODENIE 025 II

140 x 140 mm, liaty bronz, 2025

Tretia časť zo súboru CESTA (Chaos 021, Únik 023, Vyslobodenie 025 I, Vyslobodenie 025 II, ...)

*« Keď si uvedomíš,
že ti nič nechýba,
patrí ti celý svet. »
Lao-c'*

HARMADYOVÁ Eva

KIKIMOR

25 mm x 100 mm x 100 mm, liaty cín, akrylový hranol, bridlica, 2025

KIKIMORA v staroslovanskej mytológii bola temná entita, ktorá škodila ľuďom. KIKIMOR v súčasnosti predstavuje temnú entitu, ktorej sila závisí od šírenia klamstiev, strachu a nenávisti.

NENECHAJME SA NIMI OVPLYVŇOVAŤ!

LUKÁČ Milan

JOHANN NEPOMUK HUMMEL

10 x Ø80 mm, razený bronz, 2023

Medaila Johanna Nepomuka Hummela je cenou v Medzinárodnej klavírnej súťaži J. N. Hummela v Bratislave – Slovensko.

NOVOTNÝ Štefan

SOCHÁR MARIÁN POLONSKÝ, 80 ROKOV

Ø 82 mm, razený patinovaný postriebný tombak, zaoblený a pozlátený okraj, 2023

Pripomenutie si osemdesiatnika medailéra Mariána Polonského (1943) zvýraznením jeho životného príbehu prostredníctvom obrazov z jeho tvorby a nápisov staroslovienskou hlaholikou z 9. storočia vyjadrujú dedičstvo, odkaz, tradíciu, ktorá prostredníctvom jeho tvorby pokračuje a odovzdáva sa ďalším generáciám.

POLDAUFOVÁ Mária

PRÍJEMNÉ PREKVAPENIE

Ø 110 mm, liaty bronz, 2024

Príjemné prekvapenie v banskej štôlni za pomoci dobrého permoníka. Permoníci sú podľa baníckych povestí duchovia skál, skalní škriatkovia, poddaní panovníka podzemia, mocného Permona, ktorý má v štôlniach svoje banské kráľovstvo. Podľa starých baníckych povestí títo škriatkovia poznali miesta, kde sa ukrývali podzemné bohatstvá zlata a striebra, ale ukazovali ich iba baníkom, ktorí si to zaslúžili.

POLONSKÝ Marián

100 ROKOV SPEVÁCKEHO ZBORU SLOVENSKÝCH UČITEĽOV

Ø 100 mm, razený tombak, 2021

100 rokov Spevákckeho zboru slovenských učiteľov oslavuje aj stočlenný Zbor spevavcov.

RONAI Branislav

100 ROKOV - NÁVŠTEVA T. G. MASARYKA V MINCOVNI KREMNICIA

Ø 60 mm, razená mosadz, 2023

100 rokov od návštevy prvého prezidenta Československej republiky, Tomáša Garrigue Masarika v Kremnickej mincovni.

ŘEHÁK Ivan

ÚNOS EURÓPY

10x Ø125 mm, sklo, kov, papier, plast, 2025

Antický mýtus o únose Európy je obľúbeným námetom v európskom umení. Moja súčasná interpretácia vyjadruje myšlienku, že klamstvo a krádež sa stali bežnou normou v komunikácii, formou, za ktorú sa už takmer nikto nehanbí. Únos symbolizuje nielen fyzické odvedenie, ale aj vzdáľovanie sa od pravdy, hodnôt a identity, čím vytvára nadčasovú spoločenskú paralelu.

SVITANA Imrich

DOBYVATEĽ – VOTRELEC

Ø 130 mm, liaty bronz, 2022

Veľké zviera z pozície svojej sily a mohutnosti násilne zničilo a pre vlastnú potrebu obsadilo časť cudzieho územia.